

Sárga szoba, 1910 körül

Olaj, vászon, 92,5x72 cm,
Jelezve jobbra lent: Perlrott Csaba V

Kiállítva:

- Perlrott Csaba Vilmos kiállítása, Magángyűjtők Galériája, Budapest, 1998, 22. tételszám
- Perlrott Csaba Vilmos kiállítás, Szekszárd, 1989

Kikiáltási ár: 4 000 000 Ft / € 15 686

Matisse és Perlrott

Perlrott 1905-ben érkezik Párizsba, ahol Ferenczy István tanácsára a Julian Akadémiára iratkozott be. Az akadémia száraz gyakorlata azonban másfelé fordítja figyelmét, sokkal többet tanult Cézanne konstruktív művészetéből, Gauguin és van Gogh dekorativitásából, színeik expresszív erejéből. Perlrott röviddel később megismerkedik Matisse-szal. „H Matisse volt az, aki döntő hatással lett jövő fejlődésében. 1906 őszén otthagytam a Julien Akadémiát, és hatod magammal megnyitottuk az első Matisse-iskolát, a Rue Sévres-ben, egy volt kolostor földszintjén ... Hivalkodás nélkül elmondhatom, hogy kedvenc tanítványa voltam, sok mindenben támogatott. Azok közé a kegyeltjei közé tartoztam, akiket minden héten meghívott műtermébe, ahol megmagyarázta beállított csendéleteit, ezek az oktatások voltak a leghasznosabbak ami részünkre.” Négy évig tanult Matisse iskolájában. Így kapcsolódott a Fauve-ok mozgalmához. A vadakkal együtt jut be és állít ki először a Salon d'Automne-ban 1907-ben. Matisse bevezette tanítványait a párizsi képzőművészeti életbe. Elvitte őket többek között Leo Stein mozgalmas "szombatesteire", ahol megismerkedhettek az új törekvések híveivel: Braque-val, André Derainnel, Robert Delunnay-vel, Picassoval és sok más társukkal.

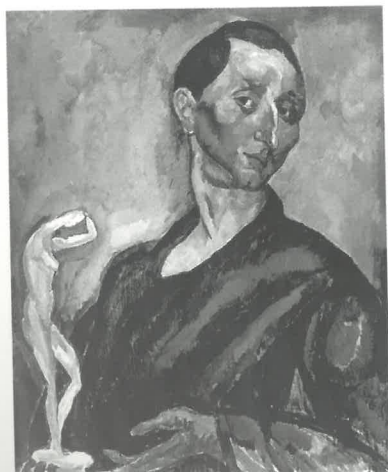
Perlrott 1910 körül készült alkotásain a kubizmus hatása azonban még csupán nyomokban jelentkezik. Ezidőtájt elsősorban Cézanne művészete, valamint Matisse és a fauve-ok hatása jellemzi alkotásait. Expresszív hangulatú, dekoratív színkezelésű művein, a látvány struktúrákba foglalt láttatása foglalkoztatja, témáinak ihlető forrását pedig a sík és a tér festészeti problémáiban kereste.

A sárga szoba

A sík és a tér festői viszonyrendszerének egy „tematizált” változata jelenik meg a *Szobabelső* című vásznan. A kép feltehetőleg azt a szobát ábrázolja, melyet a festőtársával, Bornemisza Gézával közösen bérelt Párizsban, Matisse-nál eltöltött stúdiumaik idején. Erre utal a helység több, főként Bornemisza csendéletein felbukkanó berendezési tárgya is, de leghitebben talán az a Matisse szobor, melynek motívuma Perlrott egy korai arcképén ugyancsak visszatér. A képen a szoba falának dekoratív sárga felülete festői feszültséget teremt a szoba és a hálófülke hangsúlyos mélységi távlatával, melyet a kissé elnagyolt szobában álló berendezési tárgyak és a foltszerűen megfestett szőnyegek fűznek színgazdag egységgé. Mindazonáltal a sárga fal nemcsak dekoratív, hangulati eleme a képnek. A festmény, annak felső felületén a sárga fal szinte egyívű válik a vászon fizikai síkjával, ezzel téve nyilvánvalóvá a mélybe nyúló helyiség ábrázolásának „csalóka illuzionizmusát”.

Perlrott „naturalizmusa”

Perlrott a század elején a nemzetközi művészeti mozgalmak egyik legfontosabb hazai közvetítőjének számított. Kora teoretikusai, mint például Kassák Lajos, Kállai Ernő, vagy éppen Hevesy Iván mégis direkt, vagy indirekt módon Perlrott művészetét rendszerint kritikai élel emlegették. Megkérdőjelezték műveinek azon „fogyatékoságait”, miszerint a világból kiszakított felületi képek visszaadása helyett az alkotásnak a világ szerkezeti lényegét kell kifejeznie. Perlrott festészetének gyökerei azonban elsősorban a naturalizmusból, semmint a struktúrából erednek. Művészete - mind koloritjában, mind formaalakításában - megmaradt egyfajta földhözragadt, testes naturalizmusnál. „Erősen földhöz nőtt ember vagyok. Időnkint felszabadulok ez alól, de aztán önként szinte vágyva utána ismét magamra veszem. Ha erőszakkal elfordulnék tőle, az lenne az érzésem, hogy elvágtam tápláló gyökereimet. Szeretném magam világosabban kifejezni, de csak annyit tudok mondani, hogy a tárgyi impresszió legyen friss s a kép mesterségbelileg mennél tökélebb.”

Perlrott Csaba Vilmos: Önarckép szoborral, 1910 körül, magántulajdon

Kaszás Gábor